

Након промене власти у Београду 2000, српске банке се су нашле у веома тешком положају. Већ крајем 2001. и почетком 2002. године четири највеће српске банке су фактички угашене. Овакве мере нових власти у Београду је подржала Светска банка. Ова институција је тада поручила да она, али и "све друге међународне финансијске институције подржавају веома храбру одлуку" [\[1\]](#) српских власти о покретању стечаја за 4 највеће српске банке. Убрзо након одлуке о уништавању четири српске банке, српско финансијско тржиште су преузеле западне банке. Од тада, сви гувернери Народне банке Србије су се понашали као да су чиновници западних банака. Упорно су штитили су интересе западних банака на штету грађана Србије. У том контексту, нису чак ни дозвољавали рад руских банака у Србији (тек после осам година је дозвољено Московској банци да се појави на српском финансијском тржишту). Оваква једнострана прозападна политика, неминовно је после неколико година, довела до великих поремећаја на српском финансијском тржишту. Подаци из извештаја Народне банке Србије о пословању резултатима и монетарној политици у 2008. години, то показују (извештај је достављен Народној скупштини Републике Србије почетком јула 2009. године).

Гувернер Радован Јелашић и његов тим из НБС већ на почетку извештаја признају да су неколико месеци након почетка економске кризе у Србији у новембру 2008. године повећали референтну каматну стопу. Дакле, док су на Западу, у САД и у Великој Британији посебно, централне банке смањивале каматне стопе ради покретања привреде и њеног већег кредитирања, у Србији је референтна камата повећана, очигледно само зарад већег профита западних банака које раде на територији Србије. На пример, то показују и следеће чињенице: у новембру 2008. референтна каматна стопа је повећана на 17,75 %, а само месец дана касније, Монетарни одбор НБС је донео процену да ће инфлација почетком 2009. године бити око 10 %. Дакле, изговор о вези између референтне каматне стопе и висине инфлације који често користи гувернер Јелашић када оправдава висину референтне каматне стопе не може бити, благо речено, озбиљан аргумент.

Такође, НБС у извештају наводи и да је користила "препоруке" [\[2\]](#) да би убедила западне банке да послују у складу са тржишним правилима. Међутим, западне банке су искористиле овакав благо речено, нејасан став НБС и ретроактивно су, без икаквих

Како западне банке уништавају Србију

Пише: Дејан Мирковић
понедељак, 13 јул 2009 13:42

санкција од стране НБС, повећавали марже (банкарске зараде на кредите који се већ отплаћују) на већ закључене кредите, и то од 0,75 % до 2,5 %! На пример, Банка Интеза, Ерсте, Еуро ЕФГ штедионица, Пиреус, Прокредит, Рајфазен, Хипо Алпе Адрија су тако поступиле [\[3\]](#). НБС и Влада Србије ни тада нису заштитили српске грађане.

Оваква политика српских власти је довела и до огромног и неконтролисаног задуживања Србије. У извештају НБС се наводи да је укупан спољни дуг Србије у 2008. години достигао око 30 милијарди долара или око 21 милијарди евра. Затим се наводи да је просечна камата на тај дуг 4,96 %. Када се ово има у виду, долази се до закључка да је само на основу камата страним повериоцима у 2008. години исплаћено око 1 милијарда евра! НБС износи и да је у истом периоду отплаћено и 2,3 милијарде евра главнице дуга иностраним повериоцима. [\[4\]](#) Дакле, Србија је у 2008. години исплатила укупно око 3,3 милијарде евра иностраним повериоцима! То је сума која је упоредива са 40 % српског буџета усвојеног у децембру 2008. године! Тачније, српска држава, грађани и предузећа, издвајају суму која је упоредива са 40 % српског буџета, не за своју добробит и добробит својих породица и српске привреде, већ за плаћање камата и дуга западним повериоцима (или одржавање економског и друштвеног система који постоји у богатим чланицама Европске уније и САД). Да би ова ситуација била још апсурднија, српски спољни дуг се није смањивао у 2008. години и поред овако великих отплата. Напротив, српски спољни дуг се повећао!

Истовремено, док се спољни дуг Србије и њених грађана повећавао, расли су и приходи западних банака у Србији. Западне банке захваљујући властима у Београду, држе монополски положај на српском финансијском тржишту (око 75 % банака на српском финансијском тржишту је у рукама странаца). У том контексту, банкарски сектор у Србији је забележио позитиван финансијски резултат. У периоду, 2007/2008. године, финансијска концентracија првих пет банака је повећана са 44,6 % на 46,2 %, у билансној суми, у кредитној активности 44,2% на 45,7 % и депозитном потенцијалу 48,1 % на 49,8%. Такође, када се ради о првој и најуспешнијој банци у Србији (наравно, опет банка у западном власништву) пораст концентracије у процентима, за исте три претходно наведене категорије, изгледа овако: 11,3 % на 14,1 %, затим 10,3 % на 15,3 % и 12,9% на 13,9% [\[5\]](#).

Укупно, када се анализирају подаци о трогодишњој добити банака у Србији, поново се долази до закључка да док се Србија задуживала, стране банке су повећавале своју добити. На пример, године 2006. добит банака је износила 16,4 милијарди динара, 2007. – 23,4 милијарди динара и 2008. – 34,9 милијарди динара (или око 470 милиона евра према званичном курсу динара из децембра 2008 године). [\[6\]](#)

Слична ситуација је и у сектору осигуравајућих друштва. Од 24 осигуравајућа друштва у Србији 2008. године, 17 је било у страном власништву. Као и случају банака, страна осигуравајућа друштва су повећала своје приходе у периоду 2007/2008. Учешће у премији неживотног осигурања је повећано са 59,1% у 2007. години на 61%, а у укупној имовини са 58,6% на 61,2%. Такође, у премији животног осигурања, осигуравајућа друштва у страном власништву су у 2008. години имала учешће од скоро невероватних, 92,6 %, а у броју запослених 70 %. [\[7\]](#)

Наравно, да би се скренула пажња са оваквих негативних података, српском народу и јавности су током 9 година од промене власти, скоро непрестано презентирани подаци о расту девизних резерви. Међутим, када се упореде подаци о приходу од српских девизних резерви (које се углавном налазе на Западу) и оних огромних сума које Србија сваке године плаћа углавном западним повериоцима, сваком неутралном посматрачу ће поново бити јасно да Запад и његове банке економски изабљују Србију. На пример, 2008. године, српске девизне су износиле 8 милијарди и 160 милиона евра или у доларима изражено на дан 31. децембра 2008. године, 11 милијарди и 490 милиона долара. (Дакле, девизне резерве у 2008. години су биле мање за 15,4% или за 1 милијарду и 480 милиона евра у односу на 2007. годину). У 2008. години, српске девизне резерве су се састојале од страних хартија од вредности, у висини од 82,32 % (у 2007. години 60,63%) и депозита на рачунима НБС у иностранству, у висини од 8,38% (у 2007. години 35,25%) Остатак српских девизних резерви у 2008. били су ефективни страни новац, злато и специјална права вучења. Када се анализирају ови подаци, долази се до закључка да је Народна банка Србије у 2008. години углавном куповала иностране хартије од вредности, тачније, обвезнице. То се и потврђује у извештају НБС, јер се у њему наводи да су куповане државне обвезнице на Западу, (тачније Канади, Немачкој, САД и Великој Британији). У извештају се наводи и да је укупан приход од ових обвезница и камата на девизне рачуне НБС у иностранству износио око 316 милиона евра [\[8\]](#). Дакле, Србија је у 2008. години, на основу својих девизних резерви од око 8 милијарди евра, зарадила око 316 милиона евра, а српски повериоци на основу српског дуга од око 21 милијарду евра су зарадили преко 3 милијарде евра! Тачније, скоро 10 пута више, иако је разлика између српског дуга Западу и српских девизних резерви око 3 пута. Истовремено, српски дуг у 2008. години је, као што је претходно изнето, порастао, а девизне резерве су смањене!

То је права истина о српским финансијама и никакве фразе о "добронамерним" западним банкама и повериоцима је не могу сакрити. Тачније, читав систем који чине западне банке на територији Србије, Међународни монетарни фонд и Светска банка, али и централне банке западних земаља, имају за циљ само да омогуће кретање новца од Србије ка Западу, а не обрнуто. У том контексту, први корак ка изласку Србије из економске провалије у којој се она налази јесте сагледавање ове истине, уз престанак

Како западне банке уништавају Србију

Пише: Дејан Мирковић
понедељак, 13 јул 2009 13:42

прозападне пропаганде.

[1] НИН, 18.6.2009.

[2] Годишњи извештај НБС 2008, стр. 6.

[3] „Привредни преглед“, 28.5.2009.

[4] Годишњи извештај НБС 2008, стр. 38-48.

[5] исто, стр. 71.

[6] Матевски „В.Новости“, 3.7.2009.

[7] Годишњи извештај НБС 2008, стр. 79.

[8] исто, стр. 103.